

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 611/2025-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) a sudcov Petra Molnára a Petra Straku v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], t. č. v Ústave na výkon väzby a Ústave na výkon trestu odňatia slobody [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Janou Kubáňovou, advokátkou, Cintorínska 5, Nitra, proti postupu a uzneseniu Okresného súdu Galanta sp. zn. 1T/58/2024 zo 6. augusta 2025 a proti postupu a uzneseniu Krajského súdu v Trnave sp. zn. 5Tos/136/2025 z 21. augusta 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 30. septembra 2025 domáha vyslovenia porušenia základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a uznesením okresného súdu sp. zn. 1T/58/2024 zo 6. augusta 2025, ako aj postupom a uznesením krajského súdu sp. zn. 5Tos/136/2025 z 21. augusta 2025. Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd napadnuté uznesenie krajského súdu zrušil a krajskému súdu prikázal prepustiť sťažovateľa neodkladne z väzby na slobodu. Sťažovateľ taktiež navrhuje, aby mu ústavný súd priznal primerané finančné zadosťučinenie v celkovej sume 1 000 eur.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je od 19. marca 2024 väzobne [z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku] trestne stíhaný a následne od 6. septembra 2024 obžalovaný pre zločin neoprávnenej výroby a obchodovania s omamnou látkou a psychotropnou látkou podľa § 173 ods. 1 a ods. 3 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b) a j) Trestného zákona formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona. Sťažovateľ žiadosťou doručенou 25. júla 2025 okresnému súdu, na ktorom sa vedie hlavné pojednávanie v jeho trestnej veci, požiadal o prepustenie z väzby na slobodu, o ktorej okresný súd napadnutým uznesením zo 6. augusta 2025 rozhodol tak, že ju podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku zamietol, podľa § 80 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku písomný sľub sťažovateľa

nahrádzajúci jeho väzbu neprijal a podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku väzbu sťažovateľa dohľadom probačného a mediačného úradníka nenahradil. Proti tomuto uzneseniu okresného súdu podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej krajský súd napadnutým uznesením z 21. augusta 2025 rozhodol tak, že ju podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol.

3. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti v podstatnom namieta, že a) nie je daný dôvod tzv. preventívnej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku; b) konajúce súdy sa náležite nezaoberali možnosťou nahradenia jeho väzby.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. Ústavný súd ústavnú sťažnosť predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Ústavný súd na predbežnom prerokovaní preskúmal, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde) a osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

5. V rámci predbežného prerokovania s prihliadnutím na sťažovateľom formulované argumenty ústavný súd dospel k záveru, že ústavnú sťažnosť je potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde, a to v časti z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie [§ 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde] a v časti z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde].

II.1. K namietanému porušeniu označených práv napadnutým postupom a uznesením okresného súdu:

6. Vo vzťahu k sťažovateľom napadnutému postupu a uzneseniu okresného súdu ústavný súd konštatuje, že v zmysle princípu subsidiarity zakotveného v čl. 127 ods. 1 ústavy poskytuje ústavný súd v konaní podľa čl. 127 ústavy ochranu základným právam alebo slobodám fyzických osôb a právnických osôb za podmienky, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je teda rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom ochranu základným právam a slobodám poskytuje v zmysle ústavy primárne všeobecné súdnictvo a ústavný súd až subsidiárne.

7. Vo vzťahu k označenému prvostupňovému väzobnému postupu a rozhodnutiu okresného súdu disponoval sťažovateľ opravným prostriedkom – sťažnosťou. O sťažnosti bol oprávnený a povinný rozhodnúť krajský súd ako súd nadriadený. Sťažovateľ podal proti napadnutému postupu a uzneseniu okresného súdu sťažnosť, o ktorej rozhodol krajský súd napadnutým uznesením. Sťažovateľ teda využil možnosť podania riadneho opravného prostriedku proti napadnutému postupu a uzneseniu okresného súdu, o ktorom bolo aj rozhodnuté.

8. Existencia opravného konania pred krajským súdom nepripúšťa možnosť ústavného súdu rozhodovať o napadnutom prvostupňovom väzobnom postupe a rozhodnutí okresného súdu, keďže sťažnosť v danom prípade predstavovala účinný právny prostriedok ochrany práv sťažovateľa

vo vzťahu k napadnutému postupu a uzneseniu okresného súdu, ktorý aj využil (porov. m. m. II. ÚS 13/01, IV. ÚS 102/09). Podľa ustáleného právneho názoru ústavného súdu po zistení nedostatku právomoci v konaní pred ústavným súdom už nie je potrebné skúmať, či sú alebo nie sú splnené ďalšie procesné podmienky. Tomuto postupu totiž bráni zistený neodstrániteľný nedostatok procesnej podmienky spočívajúci v nedostatku právomoci ústavného súdu.

9. Vzhľadom na uvedené ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť v časti namietajúcej porušenie označených práv napadnutým postupom a uznesením okresného súdu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

II.2. K namietanému porušeniu označených práv napadnutým postupom a uznesením krajského súdu:

A. K namietanému porušeniu práva podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru:

10. Článok 5 ods. 1 dohovoru, resp. čl. 9 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (ďalej len „pakt“) vyžaduje, aby pozbavenie osobnej slobody bolo zákonné a v súlade s konaním ustanoveným zákonom, pričom dohovor tu priamo odkazuje na vnútroštátne právo a upravuje povinnosť dodržiavať hmotné aj procesné právne normy a taktiež povinnosť, aby každé pozbavenie osobnej slobody zároveň bolo v súlade s účelom čl. 5 dohovoru, resp. čl. 9 ods. 1 paktu, ktorým je ochrana jednotlivca pred svojvôľou.

11. Ústavný súd v súvislosti s námietkou sťažovateľa o porušení jeho práva zaručeného čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru konštatuje, že ústavnou sťažnosťou bolo napadnuté uznesenie krajského súdu o ďalšom trvaní väzby sťažovateľa (rozhodovalo sa o žiadosti sťažovateľa o jeho prepustenie z väzby na slobodu). Článok 5 ods. 1 písm. c) dohovoru sa však *ratione materiae* vzťahuje na rozhodovanie o vzatí do väzby (o uvalení väzby). Sťažovateľova námietka o porušení práva zaručeného v čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru je preto neopodstatnená už na prvý pohľad (obdobne napr. I. ÚS 352/06, III. ÚS 34/07, III. ÚS 67/08, II. ÚS 105/2019). Ústavný súd preto konštatuje nedostatok príčinnej súvislosti medzi napadnutým uznesením a čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru z dôvodu jeho neaplikovateľnosti v predmetnej veci. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

B. K namietanému porušeniu práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru:

12. Rozhodovacia činnosť Európskeho súdu pre ľudské práva jednoznačne vymedzila záver, že záruky čl. 6 dohovoru sa v „trestných“ veciach týkajú len konaní, v ktorých sa rozhoduje o „oprávnenosti“ obvinenia, a nevzťahujú sa na mnohé konania súvisiace s trestným stíhaním, ktorých predmetom nie je rozhodovanie o vine a treste. Vychádzajúc z uvedeného, režimu čl. 6 dohovoru nepodlieha (okrem iného) rozhodovanie o väzbe (Neumeister c. Rakúsko z 26. 6. 1968 a Matznetter c. Rakúsko z 10. 11. 1969). Procesné garancie pri súdnej kontrole väzby poskytuje čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru. Obdobne na to poukazuje judikatúra ústavného súdu, podľa ktorej konania všeobecných súdov, ktorými sa rozhoduje o väzbe, nie sú konaniami o trestnom obvinení samotnom (konaniami vo veci samej týkajúcimi sa viny obvinenej osoby) a ani konaniami o právach alebo záväzkoch občianskoprávneho charakteru, na ktoré sa vzťahuje čl. 6 ods. 1 dohovoru. V rámci konania o väzbe preto nemôže dôjsť k porušeniu čl. 6 ods. 1 dohovoru, keďže

túto oblasť ochrany práv upravuje vo svojich ustanoveniach čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, resp. čl. 5 dohovoru. Procesnoprávne garancie vyplývajúce z čl. 6 ods. 1 dohovoru sa týkajú tej časti trestného konania, ktorej predmetom je rozhodovanie o samotnom trestnom obvinení (resp. o obžalobe) osoby, a nie sú priamo aplikovateľné na konanie týkajúce sa väzby.

13. Pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi namietaným uznesením krajského súdu vydaným v konaní o väzbe (rozhodovanie o žiadosti sťažovateľa o jeho prepustenie z väzby na slobodu) a obsahom čl. 6 ods. 1 dohovoru (inými slovami, z dôvodu neaplikovateľnosti uvedeného článku dohovoru na väzobné konanie v jeho následnom štádiu) boli sťažovateľom formulované námietky porušenia tohto článku dohovoru napadnutým postupom a uznesením krajského súdu posúdené ako zjavne neopodstatnené a ústavná sťažnosť v uvedenom rozsahu odmietnutá podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

C. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy:

14. Z § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu možno o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti hovoriť, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť preto možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie.

15. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že na konanie o väzbe je aplikovateľný čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, v ktorých sú implicitne obsiahnuté hmotné a tiež procesné atribúty základného práva na osobnú slobodu vrátane práva na jej súdnu ochranu v prípadoch pozbavenia osobnej slobody väzbou. Ústavný súd vo svojej judikatúre k čl. 17 ods. 2 ústavy uviedol, že vo vzťahu k väzbe obsahuje také práva, akými sú napríklad právo byť vo väzbe len zo zákonného dôvodu a na základe rozhodnutia sudcu alebo súdu; právo podať návrh na konanie, v ktorom by príslušný súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto nezákonná; právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú, resp. primeranú dobu alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie môže byť podmienené zárukou. Z čl. 17 ods. 2 ústavy vyplýva neodmysliteľná súvislosť medzi väzobným dôvodom uvedeným v zákone a rozhodnutím sudcu alebo súdu, a to nielen pri rozhodnutiach o vzatí do väzby, ale aj počas ďalšieho trvania väzby. Inými slovami, v zmysle judikatúry ústavného súdu bez rozhodnutia všeobecného súdu nemožno považovať väzbu za zákonnú. Zákonnosť väzby je zároveň determinovaná aj skutkovými okolnosťami, ktoré by svojou podstatou mali dať *ratio decidendi* na uplatnenie vhodného zákonného ustanovenia. S touto konštatáciou úzko súvisí aj obsah základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy, z ktorého vyplýva oprávnenie konkrétnej osoby na preskúmanie okolností svedčiacich za väzbu a proti nej, ale zároveň aj povinnosť súdu rozhodnúť na základe konkrétnych skutočností, a nie na základe abstraktnej úvahy.

16. Každé pozbavenie slobody musí byť „zákonné“, t. j. musí byť vykonané „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“, a okrem toho každé opatrenie, ktorým je jednotlivец pozbavený slobody,

musí byť zlučiteľné s účelom čl. 17 ústavy, ktorým je ochrana jednotlivca proti svojvôli (I. ÚS 165/02, II. ÚS 55/98, I. ÚS 177/03, III. ÚS 7/00, I. ÚS 115/07, I. ÚS 187/07). Otázka, či je väzba zákonná, má byť vyriešená nielen s poukazom na vnútroštátny zákon, ale aj na znenie dohovoru (III. ÚS 79/02, III. ÚS 77/05), s ktorým musí byť v súlade. Príslušná zákonná úprava obsiahnutá predovšetkým v Trestnom poriadku je integrálnou súčasťou ústavného rámca zaručenej osobnej slobody (II. ÚS 55/98). Pri posudzovaní otázky rešpektovania alebo porušenia zákona musí ústavný súd brať do úvahy zákonnú úpravu a jej aplikáciu príslušným orgánom, pričom v prípade zistenia závažného porušenia zákonnosti ide aj o porušenie ústavnosti (III. ÚS 48/00, II. ÚS 466/2013).

17. Dohovor v čl. 5 priamo odkazuje na vnútroštátne právo, a preto rešpektovanie tohto práva je integrálnou súčasťou záväzkov zmluvných štátov (Lukanov v. Bulharsko z 20. 3. 1997, bod 43). Článok 5 ods. 4 dohovoru poskytuje osobe, ktorá bola pozbavená slobody, právo aktívne žiadať o súdnu kontrolu pozbavenia slobody (Mooren proti Nemecku [GC], bod 106). Prieskumné súdne konanie musí byť v súlade s hmotnoprávnymi a procesnými vnútroštátnymi právnymi predpismi a tiež aj s účelom čl. 5, ktorým je ochrana jedinca proti svojvôli (Koendjbiarie v. Holandsko, rozsudok z 25. 10. 1990, bod 27).

18. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že pri rozhodovaní o väzbe musia byť súčasne splnené formálne predpoklady väzby, t. j. musí existovať uznesenie o začatí trestného stíhania a uznesenie o vznesení obvinenia, a materiálne predpoklady väzby, t. j. musia existovať skutočnosti osvedčujúce kvalifikované podozrenie, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu a že sa obvinený trestného činu dopustil. Zároveň musí existovať (trvať) niektorý z väzobných dôvodov uvedených v § 71 Trestného poriadku (III. ÚS 417/2011).

19. Právomoc ústavného súdu vo vzťahu k rozhodovaniu všeobecných súdov vo väzobných veciach je daná len na preskúmanie dôvodu a spôsobu obmedzenia osobnej slobody, t. j. či proti osobe, ktorá sa berie do väzby, bolo vznesené obvinenie, rozhodnutie o väzbe sa odôvodnilo aj skutkovými okolnosťami, o väzbe rozhodoval príslušný súd, obvinený bol vzatý do väzby pre konkrétne skutočnosti, resp. že osoba bola vzatá a držaná vo väzbe len na čas dovolený zákonom, resp. konkrétnym rozhodnutím väzobného súdu o predĺžení väzby. Teda úlohou ústavného súdu je sledovať, či všeobecné súdy v namietaných rozhodnutiach správne aplikujú právo, či dané rozhodnutia sú odôvodnené a či nenesú znaky arbitrárnosti vyúsťujúce do porušenia niektorého zo základných práv a slobôd (III. ÚS 271/07, II. ÚS 464/2011). Do obsahu právomoci ústavného súdu však nepatrí preskúmať postup, ako aj správnosť skutkových a právnych záverov všeobecných súdov, ktorý ich viedol k záveru o existencii zákonného dôvodu na vzatie do väzby. Tento postup skúma súd v riadnom inštančnom postupe, ktorý je funkčne usporiadaný na preskúmanie obsahu trestného spisu, súvisiacich listín, podaní obvineného a prípadne aj ďalších dôkazov osvedčujúcich použitie takéhoto zabezpečovacieho prostriedku, akým je väzba v trestnom konaní (II. ÚS 76/02). Teda ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nekoná ako súd tretej alebo štvrtej inštancie, ale jeho úlohou je preskúmať zlučiteľnosť opatrenia, ktorým je jednotlivec pozbavený slobody, s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 165/02, IV. ÚS 237/2021).

20. Pri posúdení napadnutého uznesenia krajského súdu teda úlohou ústavného súdu nebolo preskúmať správnosť skutkových a právnych záverov, o ktoré krajský súd oprel svoje rozhodnutie. Úloha ústavného súdu sa v danom prípade obmedzila na posúdenie otázky, či sa krajský súd s relevantnými okolnosťami veci sťažovateľa vysporiadal adekvátne a preskúmateľne, či je tak odôvodnenie jeho rozhodnutia ústavnoprávne akceptovateľné a či konajúcim súdom zvolená a prezentovaná interpretácia aplikovanej právnej úpravy neodporuje jej účelu a zmyslu.

21. Vychádzajúc z týchto základných princípov, ústavný súd posúdil ústavnú sťažnosť vo vzťahu k napadnutému uzneseniu krajského súdu, ktorým krajský súd zamietol sťažnosť sťažovateľa proti prvostupňovému väzobnému uzneseniu okresného súdu. Pretože krajský súd sa v časti stotožnil s prvostupňovým väzobným uznesením okresného súdu, ústavný súd sa aj s týmto uznesením okresného súdu náležite oboznámil.

22. Pokiaľ ide o opodstatnenosť trvania dôvodu tzv. preventívnej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku u sťažovateľa, krajský súd v napadnutom uznesení poukázal na odôvodnenie prvostupňového rozhodnutia okresného súdu, s ktorým sa stotožnil, pričom zosumarizoval, že konkrétnymi skutočnosťami, ktoré u sťažovateľa zakladajú dôvod tzv. preventívnej väzby, sú (i) charakter trestnej činnosti a jej dlhodobosť, pričom správanie sťažovateľa malo vykazovať vysokú mieru gradácie a malo byť ukončené až vzatím sťažovateľa do väzby, (ii) podozrenie, že správanie sťažovateľa predstavuje zažitý vzorec správania na slobode. Krajský súd v tejto súvislosti zdôraznil, že v prípade sťažovateľa mal predaj omamných a psychotropných látok predstavovať zdroj jeho príjmov počas dlhšieho časového obdobia (viac ako 5 rokov), z čoho možno vyvodiť, že malo ísť o dlhodobý spôsob života sťažovateľa, pričom podľa názoru krajského súdu zo skutočnosti, že sťažovateľ bol pred vzatím do väzby nezamestnaný, vyplýva dôvodné podozrenie, že stíhaná trestná činnosť mala predstavovať primárny zdroj jeho príjmu, v dôsledku čoho možno pokračovanie v trestnej činnosti predpokladať aj v prípade jeho pobytu na slobode. V tomto kontexte je podľa názoru krajského súdu nevyhnutné zohľadniť, že vzhľadom na obdobie, počas ktorého mal sťažovateľ stíhanú trestnú činnosť páchať, mal dostatočný časový priestor zmeniť spôsob svojho života, legálne sa zamestnať, no existuje dôvodný predpoklad, že tak neučinil. Krajský súd považoval zároveň za nevyhnutné zohľadniť, že v prípade sťažovateľa malo mať dosiahnutie tohto nelegálneho príjmu za následok ohrozenie života a zdravia minimálne 14 osôb, pričom sťažovateľ mal byť dodávateľom aj pre spoluobžalovaného [REDACTED]. Krajský súd taktiež konštatoval, že v prípade sťažovateľa možno zohľadniť aj vyšší počet priestupkov na úseku cestnej premávky, ktoré majú taktiež ohrozovací charakter pre život a zdravie ostatných účastníkov cestnej premávky (prirodzene, v nižšej spoločenskej závažnosti, ako to je v prípade stíhanej trestnej činnosti). Podľa krajského súdu prezumovaná snaha sťažovateľa o dosiahnutie finančného príjmu môže byť motivujúcim faktorom na pokračovanie v trestnej činnosti, a to aj napriek hroziacej sankcii, pričom tejto hrozby v podobe možného odhalenia stíhanej trestnej činnosti si musel byť vedomý aj počas stíhaného obdobia, no napriek tomu v nej mal pokračovať. Krajský súd, nadväzujúc na uvedené, konštatoval, že zmyslom preventívnej väzby je zaistiť osobu sťažovateľa, keďže u neho existuje dôvodná obava vyplývajúca z konkrétnych skutočností, že bude pokračovať v trestnej činnosti, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval alebo ktorým hrozil. Pri rozhodovaní o väzbe sa pritom nevyžaduje úplná istota, že sťažovateľ bude konať podľa § 71 Trestného poriadku, ak nebude vzatý

do väzby. Na rozhodnutie o väzbe preto postačuje, že táto hrozba s prihliadnutím na konkrétne skutočnosti je reálna.

23. Pokiaľ ide o otázku nahradenia väzby sťažovateľa, krajský súd v napadnutom uznesení konštatoval, že okresný súd sa s touto otázkou vysporiadal správnym spôsobom, a preto naň poukázal, pričom zároveň doplnil, že aby bolo možné väzbu sťažovateľa nahradiť miernejším prostriedkom, musí byť preukázané, že účel väzby možno týmto miernejším prostriedkom dosiahnuť. Krajský súd v tejto súvislosti poukázal na to, že dohľad probačného úradníka nad sťažovateľom nie je nepretržitý (v zmysle osobný, za stálej prítomnosti úradníka pri osobe sťažovateľa). Pri rozhodovaní musí súd vždy zvažovať, či nahradenie väzby preváži nad dôvodnou obavou vyjadrenou v § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, čo v prípade sťažovateľa podľa názoru krajského súdu nepreváži, a teda požiadavka verejného záujmu na zabránení v prípadnom konaní predpokladanom v uvedenom ustanovení jednoznačne prevažuje nad rešpektovaním osobnej slobody sťažovateľa. Väzba v predmetnej veci má zaisťovaciu funkciu a podľa názoru krajského súdu dosiaľ nie je v rozpore so zásadami primeranosti, zdržanlivosti a proporcionality. Krajský súd konštatoval, že v súčasnosti nemá v osobe sťažovateľa záruku, že účel väzby možno dosiahnuť ajinak ako obmedzením jeho osobnej slobody. V rámci úvah nad možnosťou nahradenia väzby niektorým z miernejších opatrení krajský súd poukázal na to, že sťažovateľ mal páchať stíhanú trestnú činnosť dlhšie časové obdobie, počas ktorého mal ohroziť život a zdravie viacerých osôb, a to aj s rizikom možného odhalenia svojej trestnej činnosti, pretože nemožno z hľadiska rozsahu dôvodného podozrenia hovoriť o jednorazovom či ojedinelom protiprávnom konaní. Toto sa malo vyznačovať plánovitosťou, dlhodobosťou bez ohľadu na záujem chránený normami trestného práva. Sťažovateľ pritom v konaní žiadnym relevantným spôsobom nepreukázal, že má reálny záujem o zmenu spôsobu života, počas ktorého sa mal dopúšťať stíhanej trestnej činnosti, pričom jeho vyjadrenia o záujme zamestnať sa pôsobia podľa názoru krajského súdu účelovo, keďže takúto aktivitu nevyvinul počas pomerne dlhého časového obdobia, keď sa mal dopúšťať stíhanej trestnej činnosti. Vzhľadom na to, že sťažovateľ sa mal dopustiť stíhaného skutku dlhodobo, na viacerých osobách a mal pre neho predstavovať primárny zdroj príjmu pre jeho spôsob života na slobode, možno podľa názoru krajského súdu dôvodne predpokladať, že sťažovateľ by v prípade jeho pobytu na slobode nezmenil spôsob svojho života, pričom sa nemožno domnievať, že by využitie alternatívneho inštitútu znamenalo zmenu v jeho hodnotovom nastavení a zaužívanom spôsobe života. Podľa názoru krajského súdu z tohto dôvodu možno mať dôvodné pochybnosti o ochote a spôsobilosti sťažovateľa dodržať povinnosti a obmedzenia, ktoré by mu v rámci probačného dohľadu mohli byť uložené, pričom táto obava je u sťažovateľa zvýraznená dešpektom k dodržiavaniu pravidiel cestnej premávky. Nepretržitý monitoring polohy sťažovateľa by síce mohli zabezpečiť technické prostriedky na kontrolu výkonu rozhodnutí, avšak tieto nie sú spôsobilé zabrániť osobe v páchaní trestnej činnosti, resp. oznámiť, že je trestná činnosť páchaná, resp. akú činnosť sťažovateľ reálne vykonáva. Krajský súd v tejto súvislosti poukázal na to, že ak by aj sťažovateľ mal (s pomocou technických prostriedkov monitorovania pohybu osoby) monitorovaný pohyb a uložené iné povinnosti a obmedzenia, tak tieto opatrenia v doslovnom slova zmysle nezabránia (fyzicky, technicky) páchaniu trestnej činnosti, ktorá sa neobmedzuje len na osoby, ktoré sú v podanej obžalobe označené ako údajní odberatelia obžalovaných, ale aj na iné osoby závislé od omamných a psychotropných látok v obciach Šintava a Sereď a okolí, keďže motívom stíhanej trestnej činnosti mala byť snaha získať majetkový prospech. Zároveň pritom nemožno

opomenúť, že predmetnú trestnú činnosť možno páchať aj prostredníctvom tretích osôb, čoho sa sťažovateľ aj mal dopúšťať, a preto podľa názoru krajského súdu nemožno očakávať, že účel väzby v prípade sťažovateľa bude naplnený alternatívnym spôsobom vrátane dohľadu probačného a mediačného úradníka či s použitím technických prostriedkov. Nadväzujúc na uvedené, krajský súd v napadnutom uznesení konštatoval, že obdobné argumenty je potrebné vzťahnúť aj na účelnosť nahradenia väzby sťažovateľa jeho písomným sľubom, keďže podstatou tohto inštitútu je len verbalizovanie záväzku sťažovateľa viesť na slobode riadny život, pričom u sťažovateľa nemožno predpokladať, že by svoj sľub aj reálne dodržal, keďže súdu hodnoverne nepreukázal reálnu zmenu v jeho spôsobe života na slobode.

24. Po ústavnom prieskume napadnutého uznesenia krajského súdu (v spojení s napadnutým prvostupňovým väzobným uznesením okresného súdu) ústavný súd dospel k záveru, že sťažovateľove námietky neboli v súhrne spôsobilé spochybníť ústavnú udržateľnosť napadnutého uznesenia krajského súdu.

K dôvodu tzv. preventívnej väzby:

25. K dôvodu väzby u sťažovateľa ústavný súd po ústavnom prieskume napadnutého uznesenia krajského súdu konštatuje, že z jeho odôvodnenia vo vzťahu k dôvodom väzby nevyplýva nič, čo by signalizovalo arbitráry alebo zjavne neopodstatnený výklad relevantnej zákonnej úpravy vo veci krajským súdom s dôsledkom porušenia základného práva na osobnú slobodu. Ústavný súd konštatuje, že krajský súd uviedol, ktoré konkrétne skutočnosti podľa jeho názoru odôvodňujú dôvody väzby u sťažovateľa. Podľa názoru ústavného súdu sťažovateľove námietky predostreté v ústavnej sťažnosti nespochybňujú záver krajského súdu o pretrvávaní dôvodov väzby u sťažovateľa. Krajský súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia Trestného poriadku podstatné pre posúdenie veci interpretoval a aplikoval a jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov podporených vykonaným dokazovaním, sú logické, a preto aj celkom legitímne a právne akceptovateľné.

26. Možno tak konštatovať, že krajský súd dal primeranú súdnu odpoveď na dôvody, pre ktoré má pretrvávajúť dôvodnosť preventívnej väzby („adequate judicial response“; Grauslys proti Litve z 10. 10. 2000, č. 36743/97). Inými slovami, riziko pokračovania v páchaní trestnej činnosti ako dôvodu preventívnej väzby bolo zo strany krajského súdu hodnoverne zdôvodnené poukazom na konkrétne skutkové okolnosti veci (Clooth proti Belgicku z 12. 12. 1991, sťažnosť č. 12718/87, bod 40) vrátane tých, ktoré by mohli spochybníť existenciu podmienok „zákonosti“ pozbavenia osobnej slobody (Ilijkov proti Bulharsku z 26. 7. 2001, sťažnosť č. 33977/96, bod 94). Pokiaľ pritom krajský súd ako súd sťažnostný poukazyval na druh, charakter a rozsah stíhanej trestnej činnosti, ústavný súd k tomu konštatuje, že krajský súd rozhodol v spojení s konkrétnymi (nie všeobecne abstraktnými) dôvodmi, ktoré aj vysvetlil. Ústavný súd v tejto súvislosti zároveň poukazuje aj na svoju aktuálnu rozhodovaciu činnosť, podľa ktorej z pohľadu preventívneho účelu väzby nemožno vylúčiť ani také konanie obvineného, ktoré sa stotožňuje so skutkom, pre ktorý bolo vznesené obvinenie (resp. podaná obžaloba). Inak povedané, i samotné okolnosti vyšetrovaného trestného činu popísané v skutkovej vete zakladajúcej vznesené obvinenie (resp. v skutkovej vete podanej obžaloby), a tým individualizujúce prípad sťažovateľa, môžu odôvodniť obavu z pokračovania v trestnej činnosti, a tak viesť k ústavne konformnému obmedzeniu osobnej slobody (III. ÚS 86/2023).

27. Ústavný súd zároveň pripomína, že dôvod preventívnej väzby na rozdiel od iných väzobných dôvodov v priebehu akéhokoľvek trestného konania v zásade nemení svoju materiálnu podstatu, keďže tento väzobný dôvod je spravidla determinovaný určitými objektívnymi skutočnosťami existujúcimi už v čase spáchania skutku, na ktoré ďalšie plynutie času nemá akýkoľvek právne relevantný vplyv (IV. ÚS 64/2021, IV. ÚS 541/2021). Samozrejme, dôvod väzby je v každom štádiu konania potrebné vyhodnotiť aktuálne k momentu rozhodovania vzhľadom na všetky relevantné faktory, k čomu však v posudzovanom prípade došlo.

28. Je zároveň potrebné pripomenúť, že jednotlivé dôvody väzby sú naviazané na „dôvodnú obavu“ (§ 71 ods. 1 Trestného poriadku), čo znamená, že nie je reálne sa domnievať, že v tejto súvislosti musí byť naplnená požiadavka istoty vo vzťahu k preukázaniu konkrétnych skutočností, s ktorými Trestný poriadok v tejto súvislosti počíta. V týchto prípadoch nemožno vyčkávať až do okamihu, keď bude isté, že obvinený už naplnil niektorý z väzobných dôvodov v zmysle § 71 ods. 1 Trestného poriadku, pretože v takom prípade by sa takému konaniu už nedokázalo zabrániť [m. m. Ústavný súd Českej republiky I. ÚS 470/05 (104/2006 USn.), m. m. I. ÚS 65/2022]. Možno tak uzavrieť, že väzobné stíhanie sťažovateľa nebolo vo výsledku spochybnené.

29. Ústavný súd preto dospel k záveru o zjavnej neopodstatnenosti tejto časti ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

K nenahradeniu väzby:

30. Na konanie o väzbe je aplikovateľný čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, kde sú implicitne obsiahnuté hmotné a tiež procesné atribúty základného práva na osobnú slobodu vrátane práva na jej súdnu ochranu v prípadoch pozbavenia osobnej slobody väzbou (napr. IV. ÚS 321/2022). Ústavný súd vo svojej judikatúre k čl. 17 ods. 2 ústavy už viackrát uviedol, že vo vzťahu k väzbe obsahuje viaceré práva, okrem iného aj právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú, resp. primeranú dobu alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie môže byť podmienené zárukou (napr. I. ÚS 26/2013, II. ÚS 564/2018, III. ÚS 7/00, IV. ÚS 270/09). Z obsahu základného práva zaručeného v čl. 17 ods. 5 ústavy vyplýva oprávnenie konkrétnej osoby na preskúmanie okolností svedčiacich za väzbu a proti nej, ale zároveň aj povinnosť súdu rozhodnúť na základe konkrétnych skutočností, a nie na základe abstraktnej úvahy (napr. II. ÚS 564/2018, III. ÚS 271/07, IV. ÚS 361/09).

31. V súvislosti s nenahradením sťažovateľovej väzby ústavný súd znovu pripomína, že súd rozhodujúci o väzbe je povinný skúmať významné skutočnosti za väzbu a proti nej vrátane možnosti nahradiť ju miernejším opatrením. Pritom ak sa rozhodne trestne stíhanú osobu do väzby vziať alebo ju v nej ďalej držať, aby boli takéto rozhodnutia založené na konkrétnych skutočnostiach, a nie na abstraktnej úvahe (napr. III. ÚS 550/2021, III. ÚS 675/2021, IV. ÚS 207/07, IV. ÚS 650/2018, IV. ÚS 436/2021). Nahradenie väzby zákonom ustanovenou garanciou a s tým spojené obmedzenia sú benefitom obvineného, ktorý mu umožňuje napriek danosti materiálneho a formálneho dôvodu väzby byť stíhaný na slobode (teda s využitím proporcionálne miernejšieho prostriedku zásahu do osobných práv – R 44/2018; m. m. napr. I. ÚS 487/2021, III. ÚS 625/2022).

32. Ústavný súd vo svojej rozhodovacej praxi opakovane akcentuje, že väzba predstavuje vážny zásah do osobnej slobody, a preto je povinnosťou všeobecných súdov obzvlášť citlivo zvažovať

argumenty pre ďalšie trvanie väzby. Z ustanovení Trestného poriadku priamo vyplýva povinnosť všeobecných súdov skúmať, či je v prípade dôvodnosti väzby možné väzbu nahradiť alternatívnymi prostriedkami.

33. Po ústavnom prieskume napadnutého uznesenia krajského súdu (v spojení s napadnutým prvostupňovým väzobným uznesením okresného súdu) ústavný súd konštatuje, že krajský súd sa možnosťou zákonných náhrad väzby sťažovateľa ústavne akceptovateľne zaoberal, pričom skutočnosti, ktoré krajský súd prezentoval ako dôvody vylučujúce možnosť nahradenia väzby sťažovateľa miernejším opatrením, sa ústavnému súdu nejavia ako vágne a nepresvedčivé, práve naopak, hodnotí ich ako dostatočne konkrétne a zároveň výpovedné. Ústavný súd preto dospel k záveru o zjavnej neopodstatnenosti aj tejto časti ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

34. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť ako celok odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uplatnenými v jeho ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. novembra 2025

Luboš Szigeti
predseda senátu